

ผลการคัดเลือกบุคคลและองค์กร ที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๑

รตญา กอบศิริกาญจน์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

เนื่องในโอกาสวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม ประจำปี ๒๕๕๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นสมควรมอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๑ เพื่อยกย่อง เชิดชู และประกาศเกียรติคุณบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านสิทธิมนุษยชน ให้สังคมได้รับรู้ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคคลและองค์กรที่อุทิศตนเอง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคคล

และองค์กรที่อุทิศตนเองเพื่อส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๑ โดยมีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางสาวอาภากร วงษ์สังข์) เป็นประธาน และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางสาวนัยนา สุภาพงษ์) เป็นรองประธาน มีผู้แทนจากภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน

อ่านต่อหน้า ๓

สารบัญ

๑ ผลการคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๑

๒ มุมสะท้อน

๕ แกล้งการณคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสรุปเรื่อง ความรุนแรงสูญเสียจากกรณีการสลายการชุมนุม วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๑

๓ น้ำท่วมหลังคาบ้านหนู

๘ กิจกรรมสิทธิ

๑๐ เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี การจัดการขยะ>>ในพื้นที่ตำบลวัดประตู่ต้องการพสิทธิชุมชน

๑๒ เรื่องเล่าจากต่างแดน

แนวทางการปกป้องและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนพหุพพโยกย้ายถิ่นฐาน ประสบการณ์การทำงานของคนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๔ “เตาธิดาบาบตัว แล้วจะไปอยู่กับมันอีกอย่าไปยุ่งเลย เรื่องของพี่เมีย” ใครๆ ก็บอกว่าเป็นเรื่องพี่เมีย

แล้วฉันจะทำยังไง ต้องทนเพราะลูก เพราะเป็นเมียใช่ไหม

๑๕ เสียงจากเครือข่าย

การจัดตั้งเครือข่ายสิทธิมนุษยชนสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑๖ รัฐพิธีศพพัฒนา

ในประเทศต่างๆ มีกลไกใดบ้าง ในการจัดการปัญหาด้านสิทธิเสรีภาพที่เกิดขึ้น?

๑๖ วิธีการร้องเรียน
สิทธิร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการ : ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก
กรรมการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส ดิษฐาภิรักษ์ *
: คุณหญิงจันทน์ ลั่นตะบุตร *
: นางสาวนัยนา สุภาพงษ์
: ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี
: นายวลันต์ พานิช *
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทิน นพเกตุ
: นางสุนี ไชยรส
: นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน
: คุณหญิงอัมพร มีศุข
: นางสาวอาภร วงษ์สังข์

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส ดิษฐาภิรักษ์

พ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

* คุณหญิงจันทน์ ลั่นตะบุตร

พ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙

* นายวลันต์ พานิช

พ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นางอรินณพงศ์ สุตรสุนทร
รองเลขาธิการ : นายประณู สุวรรณภักดี
: นายวีรวิทย์ วีรวิทย์

มุมมองสิทธิ

เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วน หรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็น และบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณา เพื่อลงพิมพ์ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กลสม.) มีเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งมีชุดนิทรรศการเผยแพร่ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้

มุมมอง ...

จดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ฉบับนี้เป็นฉบับที่นำเสนอสาระข่าวสาร ข้อมูล ด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญยิ่งฉบับหนึ่งในรอบปี เนื่องในโอกาสวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนพิจารณาอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๑ เพื่อยกย่อง เชิดชู และประกาศเกียรติคุณบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลให้สังคมได้รับรู้ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้พิทักษ์ ซึ่งมีบุคคลและองค์กรได้รับรางวัลจำนวน ๓ รางวัล

รางวัลดังกล่าวเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น ยังมีบุคคลและองค์กรที่สมควรได้รับการเชิดชูอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้ดำเนินการเผยแพร่และประกาศให้สาธารณชนได้ทราบในโอกาสต่อไป และขอเป็นกำลังใจแก่ทุกท่านและทุกองค์กรที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมไทยให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งกันและกัน

จากการเสวนาการชุมนุม วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ ที่ผ่านมากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาตรวจสอบกรณีดังกล่าว โดยอาศัยหลักคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตลอดจน พ.ร.บ. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งประมวลหลักการประพฤติปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายแห่งสหประชาชาติ ได้สรุปการตรวจสอบแล้วและมีข้อเสนอแนะเรียกร้องต่อรัฐบาล เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันขึ้นอีก ผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดได้ในฉบับนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บรรณาธิการ

นางจินตนา ณ ระนอง

กองบรรณาธิการ

นายบุญแก้ว สมนึก	นางสาวรศนา กอบศิริกาญจน์
นายพิษณุ รอดแสวง	นายสิริศักดิ์ ประธานกุล
นางสาวนิรมล เชื้อไทย	นายเชิดชัย ยุสประมานนท์
นายประพาส สาริกันนัท	นางสาวกิตติพร บุญอ่ำ

นักวิชาการ และสื่อมวลชน ด้านสิทธิมนุษยชน ร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ได้กำหนดกรอบและหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

กรอบและหลักเกณฑ์การคัดเลือก

๑. เป็นบุคคล/องค์กรที่มีบทบาทเป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่องและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน แม้ต้องเผชิญกับความยากลำบาก

๑.๑ มีการดำเนินงานมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ ประกาศให้เสนอชื่อ

๑.๒ มีการดำเนินงานในการปกป้อง คุ้มครอง การให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือการผลักดันกฎหมายและนโยบาย

๒. เป็นบุคคล/องค์กรที่มีการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีคุณค่าต่อการเสริมสร้างความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

๒.๑ สามารถเป็นกำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจ และเป็นแบบอย่างให้บุคคล/องค์กรอื่นในสังคม

๒.๒ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่ชุมชน และสังคม

๒.๓ การดำเนินงานส่งผลกระทบในการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อชุมชนและสังคม

ผลการพิจารณาคัดเลือกได้บุคคลและองค์กรที่มีผลงาน ด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ดังนี้

๑. ประเภท บุคคลชายดีเด่น : นายรณ ยะโสภา

นักต่อสู้เพื่อปกป้อง ฐานทรัพยากร เป็นผู้บุกเบิก การต่อสู้เพื่อสิทธิชุมชน ของภาคประชาชน เป็นผู้นำ ชาวบ้านศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง

จังหวัดลำพูน ปกป้องฐานทรัพยากรของตนเอง ต่อสู้เพื่อความชอบธรรมในเรื่องที่ดินทำกินมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ จนกระทั่งปัจจุบัน โดยไม่ยอมจำนนต่อระบบทุน กฎหมายและกลไก ของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ แม้กระทั่ง การถูกข่มขู่คุกคามในทุกรูปแบบ จนกระทั่งได้รับความเชื่อถือ และไว้วางใจจากชาวบ้านให้เป็นผู้ใหญ่และกำนัน เมื่อราชการออก เอกสารสิทธิอย่างไม่ถูกต้องในที่ดินสาธารณะของหมู่บ้าน จึงนำ ชาวบ้านลุกขึ้นต่อสู้เรียกร้อง และเมื่อได้ที่ดินกลับคืนมาได้ดำเนินงาน

ในลักษณะของโฉนดชุมชน ที่ไม่ได้มีใครคนใดคนหนึ่งเป็นเจ้าของ แต่ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของ ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้กฎกติกา ร่วมของชุมชน การต่อสู้ของนายรณและชาวบ้าน ศรีเตี้ย ได้ก่อให้เกิด ประโยชน์อย่างนานับประการ ไม่เพียงแต่ปกป้อง ผืนดิน ผืนป่าและแหล่งน้ำเท่านั้น แต่ในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา ชุมชนศรีเตี้ยเป็นบทเรียน และประสบการณ์ให้กับเครือข่ายองค์กร ชาวบ้านโดยเฉพาะทางภาคเหนือ ทั้งกลุ่มเกษตรกรรายย่อย กลุ่มป่าชุมชน กลุ่มน้ำและเหมืองฝาย ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเรียนรู้ กรณีการปกป้อง พื้นฟู ทรัพยากรป่าไม้ กระบวนการต่อสู้ ภาคประชาชน การต่อสู้เชิง สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิชุมชน ท้องถิ่นที่มีต่อฐานทรัพยากร นำไปสู่การผลักดันในเชิงนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับฐาน ทรัพยากร และการพัฒนาประเทศ เช่น การปฏิรูปที่ดินโดย ภาคประชาชน การผลักดันพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับประชาชน

๒. ประเภทบุคคลหญิง : นางศุภาณจันตา สุปไฟตา

ผู้กำหนดทิศทางภาพ ชีวิตที่ดีตามมาตรฐาน ของสิทธิมนุษยชน

ประธานกลุ่มสหภาพ แรงงานย่านรังสิตและใกล้เคียง

เป็นนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนของแรงงาน โดยเฉพาะการพัฒนา คุณภาพชีวิตที่ดีตามมาตรฐานขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน

เป็นกรรมการบริหารสหภาพแรงงานเป็นเวลากว่า ๒๖ ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน ร่วมเป็นคณะทำงานผลักดัน

เคลื่อนไหวเรื่องค่าจ้าง การแก้ไขกฎหมาย ประกันสังคม การจัดตั้งสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน เป็นคณะทำงานในการจัดตั้งศูนย์เลี้ยง

เด็กในเขตย่านอุตสาหกรรม ร่วมผลักดันให้พนักงานหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกับพนักงานชายในเรื่องการเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการเกษียณอายุ เป็นที่ปรึกษาสหภาพแรงงานต่างๆ ในการร่างข้อเรียกร้องและเจรจาข้อเรียกร้องต่อนายจ้างเป็นที่ปรึกษาสหภาพแรงงานต่างๆ ที่ถูกปิด เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างที่เป็นธรรม การทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดปทุมธานี โดยยึดหลักการการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำต้องสามารถอยู่ได้ด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามหลักการสากลว่าด้วยค่าจ้างที่เป็นธรรม มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อช่วยเหลือแรงงานสตรีที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะในประเด็น การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ต้องประสบกับภาวะยากลำบากเพราะต้องต่อสู้กับความท้าทายกับบริบทและค่านิยมสังคม

๓. ประเภทหน่วยงานพัฒนาเอกชน

: ศูนย์กานายความมุสลิม

ศูนย์ทนายความมุสลิมเป็นองค์กรเอกชนไม่แสวงหากำไรที่มุ่งเผยแพร่ให้ความรู้ทางกฎหมาย และช่วยเหลือด้านคดีความแก่ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งพัฒนาและสร้างนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความ รวมถึงร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรในการดำเนินงานเพื่อผดุงความยุติธรรม นำสันติสุขสู่สังคม

ศูนย์ฯ ให้บริการคำปรึกษาและว่าความ แก่ต่างคดีโดย

ไม่คิดค่าใช้จ่ายแก่ผู้รับบริการที่ยากจน โดยเฉพาะการเปิดศูนย์ทนายความมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มีคดีความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ดังกล่าวร้องเรียนมายัง ศูนย์กว่า ๕๐๐ คดี ขณะที่มีทนายความและเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ รวมทั้งสิ้นเพียง ๓๔ คน นอกจากนี้ ทนายความของศูนย์ฯ ซึ่งได้ทำงานร่วมกับองค์กรพันธมิตร ได้ศึกษากฎหมายทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศที่จะนำไปสู่การทำคดีเชิงรุก

เพื่อให้มีผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบาย เช่น กรณีการยื่นคำร้องคัดค้านการควบคุมตัว กรณีการควบคุมตัวโดยมิชอบ กรณีการซ้อมทรมาน ผู้ถูกควบคุมตัว ผลของการยื่นคำร้องที่ผ่านมาทั้งหมดคือผู้ถูกควบคุมตัวได้รับการปล่อยตัว และผลการทำคดีเชิงรุกดังกล่าวทำให้จำนวนการร้องเรียนกรณีซ้อมทรมานระหว่างควบคุมตัวลดลง

นอกจากนั้น การสร้างผู้ช่วยนักกฎหมายที่เป็นคนในพื้นที่ซึ่งสามารถใช้ภาษามลายูถิ่นซึ่งเป็นภาษาที่คนในพื้นที่ใช้เพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความเชื่อใจต่อกันและเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือทางคดี นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ได้จัดการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่ที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และกฎอัยการศึก การแนะนำการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในชุมชนการร้องเรียนขอความเป็นธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือเอกชน อันส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังได้จัดทำคู่มือกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายพิเศษที่ใช้ในจังหวัดภาคใต้ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น อัยการ ตำรวจ ศาล รวมถึงฝ่ายปกครอง ซึ่งที่ผ่านมาทางศูนย์ฯ พบว่ามีเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมยังขาดข้อมูลโดยเฉพาะระเบียบปฏิบัติของการใช้กฎหมายพิเศษ รวมทั้ง การจัดทำรายงานสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะถึงศาลยุติธรรมและรัฐบาล: กรณีกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายต่อคดีความมั่นคงของศาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. ประเภทหน่วยงานภาครัฐ

ไม่มีหน่วยงานที่มีคุณสมบัติตามกรอบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สรุปเรื่อง ความรุนแรงสูญเสียจากการณ์

การสลายการชุมนุม วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑

สืบเนื่องจากกรณีการสลายการชุมนุม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังและอาวุธ แก๊สน้ำตาเข้าสลายฝูงชนที่เข้าร่วมชุมนุม อยู่บริเวณถนนราชวิถีและถนนอุทกวงในรอบๆ รัฐสภา ตั้งแต่ช่วงเช้าวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๖ นาฬิกาเศษ รวมทั้งการสลายฝูงชนบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า และบริเวณถนนศรีอยุธยาด้านกองบัญชาการตำรวจนครบาลในช่วงบ่ายและเย็นตามลำดับ จนเป็นเหตุให้มีประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ บาดเจ็บสาหัส นอกจากนี้ยังมีประชาชนที่เข้าร่วมชุมนุมเสียชีวิตด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาตรวจสอบจากเอกสารและคำชี้แจงของผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว โดยอาศัยหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ตลอดจนพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งประมวลหลักการประพจน์ ปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และหลักการพื้นฐานในการใช้กำลังและอาวุธโดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายแห่งสหประชาชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การบาดเจ็บและเสียชีวิตของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผลโดยตรงมาจากการใช้ระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมหรือไม่

เห็นว่า ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บและบาดเจ็บสาหัสส่วนใหญ่ ให้ถ้อยคำยืนยันว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนได้ใช้อาวุธระดมยิงระเบิดแก๊สน้ำตาและขว้างระเบิดแก๊สน้ำตาใส่ประชาชนโดยตรง โดยมีหลักฐานปรากฏตามวัตถุพยานที่เป็นทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวจำนวนมาก ที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อาวุธปืนยิงระเบิดแก๊สน้ำตาในระยะใกล้ โดยยิงในแนวราบที่มีเป้าหมายคือประชาชนที่มาร่วมชุมนุม หรือแม้การยิง ในวิถีโค้งจากพื้นสู่อากาศและตกลงสู่พื้นดิน แต่ก็ยังเป็นการยิงในระยะใกล้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาวุธปืนและวัตถุระเบิดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยืนยันว่า การเสียชีวิต และบาดเจ็บดังกล่าวเกิดจากการถูกยิงหรือถูกขว้างด้วยระเบิดแก๊สน้ำตาที่ผลิตจากประเทศจีนซึ่งมีจุดระเบิดจุดชนวนถ่วงเวลาและช่วยขยายการระเบิดระเบิดแบบนี้จะมีอันตรายต่อชีวิต ดังนั้น ปฏิบัติการสลายการชุมนุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตดังกล่าว

ประเด็นที่ ๒ การใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาวุธแก๊สน้ำตา เข้าสลายฝูงชนในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น เป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

เห็นว่า การปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้กำลังและระเบิดแก๊สน้ำตาที่ส่วนใหญ่ผลิตจากประเทศจีน ซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงระดมยิงและขว้างใส่เป้าหมายประชาชน อีกทั้งยังเป็นการยิงและขว้างในระยะใกล้ รวมทั้งการลอบยิงระเบิดแก๊สน้ำตาออกมาจากภายในรัฐสภาและกองบัญชาการตำรวจนครบาลนั้น เหล่านี้ เป็นการกระทำอันไม่เป็นไปตามหลักการสากลในการสลายการชุมนุม และการใช้แก๊สน้ำตา และทั้งเป็นการปฏิบัติการเกินความจำเป็น เข้าข่ายเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและต่อกฎหมาย

ประเด็นที่ ๓ การกระทำเกินความจำเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้กำลังและระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

เห็นว่า การระดมยิงระเบิดแก๊สน้ำตาเป็นจำนวนมากของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการเล็งปืนเข้าสู่เป้าหมายคือประชาชนโดยตรง หรือเป็นการขว้างระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสู่ประชาชนโดยตรง รวมทั้งการลอบยิงออกมาจากกองบัญชาการตำรวจนครบาล ย่อมประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลคือ อาจทำให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บสาหัสและอาจถึงแก่ชีวิตได้ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวจำนวนมาก ซึ่งบรรดาสื่อมวลชนและประชาชนที่อยู่ในเหตุการณ์ได้บันทึกภาพการสลายการชุมนุมไว้เป็นหลักฐาน นับเป็นการกระทำที่เกินกว่าความจำเป็น และเป็นการปฏิบัติการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ทั้งหมัดนี้จึงอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจน เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัส ฆ่าและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๙๕, ๒๙๗, ๒๘๘, ๒๘๙, ๘๓

ประเด็นสุดท้าย บุคคลใดจะต้องรับผิดชอบต่อการสลายการชุมนุม จนเป็นเหตุให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ บ้างหรือไม่ เพียงใด

เห็นว่า

๑. นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้สั่งการให้มีการสลายการชุมนุม และ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบให้รับผิดชอบในการสลายการชุมนุมและสั่งการ ให้มีการสลายการชุมนุม รวมทั้งรัฐมนตรีที่ร่วมอยู่ด้วยในการประชุมคณะรัฐมนตรี แต่มิได้คัดค้านการใช้กำลังและระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมต้องรับผิดชอบ ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในการสลายชุมนุม ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและละเมิดต่อกฎหมายเข้าข่ายเป็นความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น

จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสฆ่าและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๙๕, ๒๙๗, ๒๘๘, ๒๘๙, ๘๔

๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้ปฏิบัติการ และผู้ควบคุม กำลังหน่วยที่มีระเบิดแก๊สน้ำตา ได้แก่หน่วยกองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และกองบังคับการปราบปราม

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ต้องรับผิดชอบในการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการละเมิดต่อกฎหมายที่อาจเข้าข่ายเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติและ/หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสฆ่าและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๙๕, ๒๙๗, ๒๘๘, ๒๘๙, ๘๓

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตยครั้งนี้พึงต้องถือเป็นบทเรียนสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างบรรทัดฐาน และกลไก

การบริหารจัดการสลายการชุมนุมประทั่วให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในภาครัฐ ในฐานะที่เป็นผู้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและภาคพลเมืองในฐานะที่เป็นผู้ใช้สิทธิชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสถาบันตำรวจ ซึ่งจะต้องมีบทบาทสำคัญ ในยามที่บ้านเมืองกำลังตกอยู่ในห้วงวิกฤตของการขัดแย้งแตกแยกอย่างกว้างขวางและรุนแรงภายในสังคมเช่นทุกวันนี้ ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะและเรียกร้องต่อรัฐบาล เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันขึ้นอีก

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีเรื่องนี้ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข และดำเนินการตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมโดยส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

น้ำจะท่วมหลังคาบ้านหนู

อภิสิทธิ์ พันธุ์ไธ

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำ ชายฝั่ง แร่ และสิ่งแวดล้อม

หนูชื่อ ด.ญ.หมื่อเอ เรียบอยู่ชั้น ป.๔ อยู่บ้านสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครอบครัวหนูเป็นชาวกระเหรี่ยง มีกันสี่คน มีพ่อแม่ หนู แล้วก็น้องหนูอีกคนหนึ่ง ที่หมู่บ้านกับหน้าโรงเรียนของหนูมีแม่น้ำสาละวินไหลผ่าน พี่ๆ ทหารบอกว่าเป็นเขตกันประเทศพม่ากับประเทศไทย แต่หนูไม่เข้าใจว่า เขตกันคืออะไร เพราะพ่อพาหนูข้ามฝั่งไปหาญาติบ่อยๆ หนูมีเพื่อนอยู่อีกฝั่งแม่น้ำหลายคนบ้านของหนูปลูกผักกับยาสูบ และพ่อหาปลาจากแม่น้ำหน้าบ้าน มีหลายคนชมว่าพ่อหาปลาเก่งมาก

บ้านหนูอยู่ไกลมากหนูยังไม่มีโอกาสเข้าไปในตัวเมืองเลยสักครั้ง พ่อบอกว่าต้องนั่งเรือไปไกล ถ้าเดินก็ต้องหลายวัน พ่อบอกว่าให้หนูโตก่อนถึงจะพาไป ตอนนี้ให้หนูอยู่ในหมู่บ้านของเราไปก่อน หนูฝันว่า สักวันหนูจะได้เข้าไปเที่ยวในเมือง

วันหนึ่ง มีใครก็ไม่รู้มาถามหาพ่อที่บ้าน หนูกลัวเลยวิ่งไปซ่อนหลังกองฟืน เขายืนรอสักพักเขาก็ไป หนูรีบวิ่งไปบอกพ่อที่สวน เพราะกลัวว่าคนที่มาจะจับพ่อไป พ่อบอกว่าไม่เป็นไรเราเป็นคนไทยไม่มีใครทำอะไรเราได้ แต่มาถึงบ้านหนูเห็นสี่ป้ายที่ต้นมะขามหน้าบ้าน หนูไปมองหน้าพ่อ พ่อก็ตอบไม่ได้เหมือนกันว่าสี่ป้ายเอาไว้คืออะไร เขาเอาสี่ป้ายต้นมะขามบ้านหนูทำไม

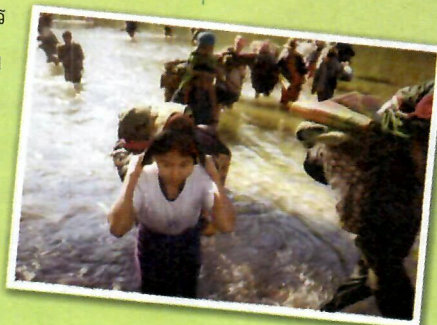
หลายวันต่อมา คุณครูเรียกประชุมที่โรงเรียน บอกว่าให้พาพ่อแม่ไปด้วย มีเจ้าหน้าที่สำนักงานสิทธิจากกรุงเทพฯคุยกับพี่น้อง หนูไม่รู้หรอกว่าเขาคุยกันเรื่องอะไร เพราะครูไม่ให้เด็กเข้าฟังหนูเลยไปเล่นกระโดดยางกับเพื่อนแทน รู้แต่ว่าพ่อกลัวมาก กลับบ้านมานั่งคุยกับแม่เบาๆ ที่ชานบ้าน หนูไม่กล้าถามพ่อว่าเรื่องอะไรแต่แม่ก็แอบมาเล่าว่าเจ้าหน้าที่

จะมาช่วยเหลือน้ำไม่ให้หลวงสร้างเขื่อน เพราะถ้าสร้างแล้วบ้านเราก็จะท่วมเท่ากับสี่ที่ป้ายอยู่ที่ต้นมะขามหน้าบ้าน ต้นตอนเช้า หนูรีบวิ่งไปดูที่ต้นมะขาม อยากรู้ว่าน้ำจะท่วมสูงขนาดไหน ลองยืนวัดกับรอยสี่ สีอยู่สูงกว่าหัวหนูอีกขนาดเอื้อมมือแล้วยังไม่ถึง ถ้าน้ำท่วมจริงๆ ต้องท่วมหัวหนูแน่ๆ แล้วหนูจะอยู่ได้อย่างไร หนูกับน้องจะไปอยู่ที่ไหน ทำไมบ้านหนูต้องถูกน้ำท่วม แม่บอกหนูอีกว่าถ้าน้ำท่วม หนูจะไม่ได้ไปเยี่ยมญาติฝั่งตรงข้าม แล้วหนูถามแม่ว่าจะได้เห็นหน้าเพื่อนๆ อีกไหม แม่ตอบหนูไม่ได้เหมือนกัน

หนูไม่เข้าใจว่าทำไมบ้านหนูจะต้องถูกน้ำท่วม คุณครูเล่าให้หนูฟังว่า หลวงจะสร้างเขื่อนในประเทศพม่า เขาบอกว่าบ้านเราจะได้มีไฟฟ้าใช้ หนูไม่มีบ้านแล้วหนูจะเอาไฟฟ้าไปใช้ที่ไหน หนูไม่อยากได้ไฟฟ้า หนูอยากอยู่บ้านหนู หนูอยากวิ่งเล่นกับเพื่อนหน้าโรงเรียน หนูอยากปีนต้นมะขามหน้าบ้าน หนูอยากปลูกผักปลูกยาสูบกับแม่ หนูอยากไปหาปลากับพ่อ หนูไม่ไปเที่ยวในเมืองแล้วก็ได้แต่ขอให้หนูได้อยู่ที่เดิม แล้วถ้าหลวงสร้างเขื่อนในประเทศพม่า แล้วทำไมบ้านหนูถึงน้ำท่วม หลวงไม่สร้างเขื่อนได้ไหม หนูไม่อยากไปอยู่ที่อื่น

หนูอยากถามว่า ถ้าหนูเอาสี่ไปป้ายหลังคาบ้านของคนที่เขาสี่มาป้ายต้นมะขามหน้าบ้านหนู แล้วบ้านเขาน้ำท่วม เขาจะทำยังไง

หนูไม่อยากให้น้ำท่วมบ้าน แต่หนูเป็นแค่เด็ก ป.๔ ไม่รู้จะทำยังไง ไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร หนูอยากให้ใครก็ได้ช่วยหนูที หนูจะทำยังไงดีน้ำกำลังจะท่วมหลังคาบ้าน

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ นางสาวอภร วงษ์สังข์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมวางพวงมาลาพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สวนลุม กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมทำพิธีถวายสัตย์ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๑๑-๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมเสวนาในการจัดเวทีสาธารณะ เรื่องเกี่ยวกับการคัดค้านการก่อสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้าที่ลุ่มน้ำโขง ณ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์

เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน นางสุนี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าเยี่ยมผู้บาดเจ็บจากกรณีสลายการชุมนุม ๗ ตุลาคม ณ โรงพยาบาลรามาริบัติ

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ นางสุนี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธานในการประชุมสัมมนา ร่วมกับชาวบ้าน และตัวแทนจากทหาร กรณีพื้นที่ทหารทับที่ทำกินชาวบ้าน อุดร-หนองบัวลำภู ห้องประชุม ๑๐๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมงานเปิดตัวหนังสือเปิดตัวหนังสือศักดิ์ศรีและความยุติธรรมสำหรับทุกคน เสียงของเราที่ได้ยินบนแผ่นดินไทย เนื่องในโอกาส ๖๐ ปีแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จัดโดยทีมงานองค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทย สำนักงานประสานงานองค์การภาคีสหประชาชาติประจำประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ณ จามจุรีสแควร์ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๑

ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ **นางสุณี ไชยรส** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมต้อนรับคณะองค์กรมุ่งเน้นหมู่บ้านสากล จากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ณ สำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๑ ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการคืนพื้นที่ทำเนียบรัฐบาลของกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาชน เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ **นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประธานคณะกรรมการแถลงข่าวตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องการสลายม็อบกรณีเหตุการณ์ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑

แถลงการณ์

เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ **คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงการณ์** เรื่อง “รัฐบาลต้องยุติการใช้ความรุนแรง และต้องตรวจสอบ ทบทวน ความชอบธรรม ความรับผิดชอบของรัฐบาล”

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ **นางอริณพศ์ สุตสุนนท์** เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมพิธีลงนาม ส่งมอบ-รับมอบพื้นที่ และรับมอบ-ส่งมอบ กุญแจ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแห่งใหม่ ณ อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ สำนักงานสหประชาชาติ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำโดย **ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ **Mr. Gwi Yeop Son** ผู้ประสานงานแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย ร่วมจัดงานสัมมนา “ปัญญาสากล ๖๐ ปี” ณ โรงแรมอามารี วอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร

เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี

การจัดการขยะ>>ในพื้นที่ตำบลวัดประดู่ ต้องเคารพสิทธิชุมชน

ธนาวัฒน์ แก้วพงศ์พันธุ์

อนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๔ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ปัญหาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เริ่มเกิดผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรมในหลายพื้นที่ เพราะมีการจัดการเชิงขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยเฉพาะปัญหาการกำจัดขยะตั้งแต่

ต้นทางไปสู่ปลายทางรูปแบบการแก้ไขปัญหาล้วนส่วนใหญ่ใช้วิธีการซื้อที่ดินนอกเมืองบุดบ่อและฝังกลบ เมื่อปริมาณขยะเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้ทิ้งขยะจากต้นทาง ปัญหามลพิษทางกลิ่น น้ำและสิ่งแวดล้อมชุมชนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนทำให้ไม่อาจดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติสุข

ปุจฉา? เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จะแก้ไขปัญหามลพิษอย่างไร

วิสัชนา เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี ต้องแก้ไขปัญหามลพิษโดยการเคารพสิทธิชุมชนและสิทธิของคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น กล่าวคือ ต้องเคารพในการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในการจัดการ บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ชีวิตทุกชีวิตดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติสุขและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือ คุณภาพชีวิตของคน

การดำเนินโครงการของเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี โดยการนำขยะไปทิ้งไว้ในท้องที่ตำบลวัดประดู่มาเป็นเวลานานกว่า ๒๒ ปี บนพื้นที่ ๔๓ ไร่ ในปริมาณขยะ ๑,๗๐๐ ตัน/วัน ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเกิดปัญหามลพิษทางกลิ่น น้ำ สุขภาพอนามัย และกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของคนในท้องถิ่นจำนวน ๘ หมู่บ้าน ประชากรกว่า ๒,๐๐๐ครัวเรือน ทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมอย่างปกติสุข การที่ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันเรียกร้องสิทธิ และใช้สิทธิปกป้องชุมชนท้องถิ่น เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จึงต้องเคารพสิทธิชุมชนซึ่งเป็นสิทธิ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนั้นเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำต้องแก้ไขปัญหามลพิษที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน โดยการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมกับชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ปูดา? เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จะแก้ไขปัญหาขยะอย่างไร

วิสัยทัศน์ เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี ต้องแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ทิ้งขยะที่ต้นทางให้มากที่สุด ซึ่งรูปการคัดแยกขยะจากชุมชนเมือง เพียงไม่กี่ชุมชนยังไม่พอต้องมีข้อมูลในเชิงปริมาณว่าขยะส่วนใหญ่จากชุมชนเมืองมาจากไหน และจัดองค์ประกอบเป็นขยะเปียกและขยะแห้งยังไม่พอ จำเป็นต้องจัดระบบขยะออกเป็น ๘ ชนิด กล่าวคือ กระดาษ กระป๋อง พลาสติก ขวดแก้ว แบตเตอรี่ พืชผักผลไม้ เพราะบางชนิดไม่จำเป็นต้องนำไปทิ้งหรือฝังกลบเพราะ “ไม่ใช่ขยะ” หากมีการบริหารจัดการที่ดี เช่น เมื่อแยกขยะจากต้นทางแล้วเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จะมีแนวคิดริเริ่มอย่างไรในการจัดการขยะที่ต้นทาง ต่อจากนั้นจึงต้องมีโครงการริเริ่มแก้ไขปัญหที่ปลายทาง โดยใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายรับรองและคุ้มครองและการบริหารการเงินการคลัง การปิดบ่อขยะในพื้นที่ตำบลวัดประดู่ เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาวิธีแนวทางหนึ่ง การหยุดการขยายพื้นที่ทิ้งขยะออกไป และการขนย้ายขยะจากบ่อเดิมทั้งสองบ่อและหาที่ดินใหม่แปลงใหม่รองรับภายใน ๑๘๐ วัน มิใช่การแก้ไขปัญหแบบองค์รวม กล่าวคือการแก้ไขปัญหขยะในพื้นที่ตำบลวัดประดู่ อาจไปก่อภาวะมลพิษในท้องถิ่นชุมชนแห่งใหม่ หากรูปแบบการแก้ไขปัญหไม่ถูกวิธีและขาดการบริหารจัดการที่สมบูรณ์

ท่ามกลางปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไขเป็นเบื้องต้น เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี ต้องกำหนดรูปแบบในอนาคตว่าจะมีรูปแบบในการจัดการขยะอย่างไรซึ่งไม่ใช่วิธีขุดบ่อฝังกลบ และจะกำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมจากประชากรผู้ทิ้งขยะที่ต้นทางของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายในปี ๒๕๕๒ ปริมาณขยะลดลงจำนวนกี่ตัน/วัน ต้องเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะเมืองท่องเที่ยว จำนวนขยะที่ลดลงจะเป็นตัวชี้วัดการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม

การแก้ไขปัญหบนพื้นที่ ๔๓ ไร่ ของตำบลวัดประดู่ ด้วยเวลาเพียง ๖๐ วัน ด้วยรูปแบบการขนย้ายไปทั้งพื้นที่แห่งใหม่ ซึ่งยังไม่ทราบว่าจะอยู่แห่งไหนตำบลใด ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่แห่งใหม่ จะยินยอมให้เป็นที่ทิ้งขยะหรือไม่ รูปแบบการจัดการขยะในรูปแบบ

เชิงมวลชีวภาพ ต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นภารกิจที่ทำทนายต่อเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กำจัดขยะในอนาคต ดังนั้นรูปแบบการจัดการขยะต้องไม่ใช่รูปแบบที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ลืมไม่ได้คือการต้องเคารพสิทธิชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างเป็นธรรมด้วยการรับฟังความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน แก้ไขปัญหาล้างแวล้อมทั้งที่ต้นทางและบริหารจัดการทางการเงินและการคลังให้เกิดประสิทธิภาพภาวะมลพิษซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น ย่อมได้รับหลักประกันที่จะดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์และยั่งยืนตลอดไป

แนวทางการปกป้องและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนผู้อพยพโยกย้ายถิ่นฐาน ประสพการณ์ การทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ^{*}

เอกชัย ปันแก้ว^ข เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๕

สืบเนื่องจากการสัมมนาระหว่างประเทศกรณีศึกษาของกลุ่ม
แรงงานข้ามชาติและผู้อพยพในสังคมพหุวัฒนธรรม (The
International Conference on Human Rights of Migrants and
Multicultural Society-Dignity and Justice for All Migrants)
ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ณ กรุงโซล
ประเทศเกาหลีใต้ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประเทศเกาหลีใต้ร่วมกับคณะกรรมการประสานงานสถาบัน
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (The International Coordinating
Committee of National Human Rights Institutions) สถาบัน
สิทธิมนุษยชนแห่งเอเชียแปซิฟิก (The Asia Pacific Forum of
National Institutions) และ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชน
แห่งสหประชาชาติ (The Office of the United Nations High
Commissioner for Human Rights) เนื่องในโอกาสครบรอบ ๖๐ ปี
ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ในการสัมมนารั้งนี้มีผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ในที่นี้ประกอบด้วย อินโดนีเซีย, เกาหลีใต้, มาเลเซีย, มัลดีฟ, มองโกเลีย,
เนปาล, ฟิลิปปินส์, ไทย และติมอร์เลสเต) ผู้แทนองค์การสหประชาชาติ
สถานเอกอัครราชทูต/กงสุลของประเทศต่างๆ รวมถึงนักวิชาการ และ
ประชาชนผู้สนใจ ตลอดจนกลุ่มแรงงานข้ามชาติ และผู้อพยพโยกย้าย
ถิ่นฐานเข้าร่วมการสัมมนาดังกล่าว โดยกิจกรรมแบ่งเป็นการประชุมอภิปราย
การนำเสนอรายงาน ข้อค้นพบ ประสพการณ์การส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน โดยแลกเปลี่ยนทัศนคติมุมมองในแนวทางปฏิบัติระหว่าง
สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากประเทศต่างๆ องค์กรพัฒนาเอกชน
และหน่วยงานต่างๆ ตามข้อตกลง และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
กับสิทธิของแรงงานข้ามชาติและผู้อพยพโดยเฉพาะประสพการณ์ในจาก
ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งประเทศไทย (กสม.) ได้จัดทำรายงานประสพการณ์การคุ้มครองและส่งเสริม
สิทธิของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย บทเรียนจาก กสม. และภาคีพลัง
ร่วมสร้างในการส่งเสริมความเข้มแข็งของประชาชน และการสานสร้าง
เครือข่ายเพื่อการส่งเสริมกลไกสิทธิมนุษยชน (Good Practices to Protect

and Promote Migrant Workers' Rights in Thailand: Lessons-learned
from NHRCT and its counterparts through people's capacity building
and networking for enhancing human rights mechanisms)^ข นำเสนอ
ในการประชุมดังกล่าว โดยรวบรวมเป็นชุดประสพการณ์การทำงานของ กสม.
ในประเด็นแรงงานข้ามชาติตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน

ในการสัมมนามีการอภิปรายตามประเด็นเนื้อหาต่างๆ คือ (๑)
กระบวนการระหว่างประเทศด้านสิทธิของแรงงานข้ามชาติและผู้อพยพ
ของสถาบันสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (๒) ประสพการณ์ของการย้ายถิ่น
และนโยบายพหุวัฒนธรรม (๓) แนวคิดและนโยบายด้านแรงงานข้ามชาติ
และการย้ายถิ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม (๔) การย้ายถิ่นและนโยบาย
พหุวัฒนธรรมในประเทศเกาหลีใต้ และ (๕) ประสพการณ์และบทเรียน
ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียต่อการดำเนินการ
ด้านสิทธิของแรงงานข้ามชาติ ในการสัมมนาที่ประชุมได้มีมติรับรองแนว
ปฏิบัติแห่งกรุงโซลด้านความร่วมมือของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติและผู้อพยพในภูมิภาค
เอเชีย (The Seoul Guidelines on the Cooperation of NHRIs for the
Promotion and Protection of Migrant Rights in Asia) โดยมีประเด็นหลักๆ
สรุปได้ดังนี้

ก. การย้ายถิ่นข้ามพรมแดนในหลายๆ ลักษณะ มิใช่เหตุการณ์
ที่เกิดขึ้นใหม่ในโลกปัจจุบัน ในขณะที่เวทีที่ทั้งการหารือกล่าวถึงประเด็น
สิทธิมนุษยชนและแรงงานข้ามชาติ ความห่วงใยด้านสิทธิมนุษยชน ที่ผ่านมามี
ทั้งกระบวนการและข้อเสนอแนะ ในแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิของแรงงานข้ามชาติเกิดขึ้นมากมาย

ข. การโยกย้ายถิ่นฐานที่มีมากขึ้น ทำให้เกิดความห่วงใยเกี่ยวกับ
สิทธิทั้งพลเมืองและการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
ซึ่งมิใช่แต่เฉพาะของแรงงานข้ามชาติ หรือผู้อพยพโยกย้ายถิ่น รวมถึงสังคม
วงกว้างทั้งในประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางด้วย

ค. การโยกย้ายถิ่นฐาน เกิดขึ้นจากกระบวนการทั้งทางการเมือง
สังคม และเศรษฐกิจ ดังนั้นการพิจารณาเกี่ยวกับนโยบาย จำเป็นต้องพิจารณา
ให้อยู่ในกรอบประเด็นฐานร่วมกัน ซึ่งจะต้องตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน

ง. ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการประกัน

^{*} เรียบเรียงและสรุปจากการสัมมนา International Conference on Rights of Migrants in a Multicultural Society, at Seoul, South Korea, during November 10th-12th, 2008

^ข เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๕ กลุ่มงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนชน สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และเลขานุการของคณะปฏิบัติงานผู้แทนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เดินทางเข้าร่วมการสัมมนาดังกล่าว

^ค รายงานฉบับสมบูรณ์สามารถดาวน์โหลดได้ที่ http://www.aseannhriforum.org/attachments/023_nhrct_bestpractice_migrant.pdf และ www.humanrights.go.kr/common/fildn_new.jsp?fn=1226316408519.doc (๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒)

สิทธิของแรงงานข้ามชาติ และผู้อพยพโยกย้าย คือ ชุมชนแรงงานข้ามชาติ และผู้อพยพโยกย้าย กลไกสิทธิมนุษยชนทั้งระดับสากล ภูมิภาค และชาติ รัฐบาล และองค์กร/หน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง ตลอดจนองค์กรหรือสมาคมเกี่ยวกับนายจ้างทั้งใน ภาครัฐและเอกชน ตลอดจนภาคทางการ และไม่ใช่องค์กร รวมถึงกลุ่ม องค์กรประชาสังคมด้วย

จ. กระบวนการสร้างวาทกรรม และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน และแรงงานข้ามชาติ ซึ่งหมายรวมถึงการประชุม และสัมมนาที่เกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่น แรงงานข้ามชาติ และการพัฒนา จะต้องคำนึงถึงแนวทางการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมาการประชุมและสัมมนาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทางในลักษณะการเกื้อหนุน แบ่งปันผลประโยชน์ทางธุรกิจ การจัดสรรแรงงานข้ามชาติของประเทศ ต้นทางให้ตอบสนองต่อความต้องการแรงงานในการพัฒนาธุรกิจของประเทศ ปลายทางเท่านั้น กระบวนการสร้างวาทกรรมดังกล่าวเป็นการทำให้แรงงาน ข้ามชาติมีสถานะไม่ต่างไปจากสินค้าทั่วไป ซึ่งแน่นอนว่าย่อมไม่ได้รับการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในฐานะที่เป็นมนุษย์แต่อย่างใด

ฉ. การโยกย้ายของแรงงานข้ามชาติ มีความเกี่ยวพันกับรูปแบบ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และโอกาสทางสังคมทั้งในประเทศต้นทาง และประเทศปลายทาง แรงงานข้ามชาติอยู่ในภาวะที่ยากไร้ ไม่สามารถ มีปากมีเสียง และเข้าไม่ถึงกลไกปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนใดๆ กลายเป็นเหยื่อของการปฏิบัติทางแรงงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน

ช. ประเทศในภูมิภาคเอเชียมีมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนต่อแรงงาน ข้ามชาติและผู้อพยพโยกย้ายถิ่นฐานไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เป็นแรงงานข้ามชาติที่อาจจะไม่มีเอกสารพิสูจน์ตน หรือถูกสันนิษฐานว่าเดินทางเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมายมักจะถูกทำให้เป็น อาชญากร ทั้งนี้โดยแรงงานข้ามชาติล้วนแล้วแต่ต้องเผชิญหน้ากับการถูกเลือก ปฏิบัติ ถูกรังเกียจเหยียดฉาน

ซ. ที่ผ่านมานั้น กระบวนจัดตั้งรัฐบาลระหว่างประเทศหรือการทำงาน ร่วมกันของรัฐบาลที่เป็นประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียในการคุ้มครอง แรงงานข้ามชาตินั้นเป็นไปอย่างล้มเหลว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการ ปรับปรุงนโยบายด้านการจัดการแรงงานข้ามชาติของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียให้มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติให้มากยิ่งขึ้น

ฌ. ในส่วนของแรงงานข้ามชาติที่อาจจะไม่มีเอกสารพิสูจน์ตน หรือ ถูกสันนิษฐานว่าเดินทางเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมาย ก็มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมาย หรือมาตรการพิเศษในการแก้ไขปัญหาที่ควบคู่ไปกับการ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ญ. ในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ประเทศต่างๆ ในภูมิภาค เอเชียเกือบทั้งหมดได้ให้สัตยาบันในการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว แต่ในทางปฏิบัติหลายๆ ประเทศยังคงควบคุมเด็กๆ ที่เป็นทั้งบุตรหลาน หรือผู้ติดตามแรงงานข้ามชาติที่ถูกคุมขังไว้ในสถานกักกันซึ่งค่อนข้างแออัด ซึ่งจะทำให้เด็กเหล่านี้ตกอยู่ในวงจรของการไร้รัฐ และไม่สามารถมีโอกา สในการพัฒนานตนเองในฐานะของประชากรรัฐหนึ่งรัฐใดได้อีกต่อไป

ฎ. การแพร่กระจายและการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ และการลักลอบนำเข้าแรงงานข้ามชาติอย่างผิดกฎหมาย ข้อท้าทายที่เกิดขึ้น กฎหมายเหล่านี้ล้วนเป็นข้อท้าทายที่สำคัญขององค์กร สิทธิมนุษยชน ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ตลอดจนองค์กร

ภาคประชาสังคมด้วย

ฏ. ข้อเท็จจริงทั้งเรื่องของความขัดแย้งของชนกลุ่มต่างๆ กับรัฐบาล ของประเทศ สาเหตุหนึ่งของการอพยพของผู้ลี้ภัย หรือผู้หนีภัยความตาย ล้วนเผชิญชะตากรรม และปัญหาในลักษณะเดียวกับแรงงานข้ามชาติทั่วไป ทั้งในเรื่องการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม

ฐ. ในส่วนของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ตลอดจน การปฏิบัติงาน ตามกระบวนการ พิเศษต่างๆ จะต้องนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้น ที่จะบ่งชี้ ข้อท้าทายที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงข้อท้าทายในการ คุ้มครองศักดิ์ศรีและความเป็นธรรมสำหรับคนทุกคน

ฑ. สำหรับการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นผล จากการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ สิทธิมนุษยชน วัฒนธรรมมิใช่ สิ่งที่แปลกแยกจากกันและกัน สังคมทั้งหลายล้วนแต่มีความหลากหลาย และพลุกพล่าน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยจะเกิดขึ้นทั้งกับสังคม ในประเทศต้นทางและสังคมของประเทศปลายทาง

ฒ. แนวทางด้านสิทธิมนุษยชนที่นำมาใช้กับพลุ่สังคมวัฒนธรรม และแรงงานข้ามชาติต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ ในทางสากล ตลอดจนความต้องการในการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม อาจจะเป็นผลให้เกิดการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้นการกำหนด มาตรการทางกฎหมายและนโยบายจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะปรับเปลี่ยน ทศคติและพฤติกรรมเหล่านี้

ณ. แนวทางด้านสิทธิมนุษยชนที่นำมาใช้กับความแตกต่าง และหลากหลายจะต้องขยายวงให้ครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐ สิ่งเหล่านี้ จะทำให้เกิดกระบวนการยุติธรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ทั้งในกลุ่มชาติพันธุ์ทางวัฒนธรรมและประชาชนทั้งปวงด้วย

ด. สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม ให้เกิดการเคารพ คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ เป็นการ เติบโตช่องว่างของการคุ้มครองภายในประเทศ แต่ยังไม่ทำให้เกิดการเชื่อม ประสานพลัง และความสัมพันธ์ของชุมชนแรงงานข้ามชาติ

ด. การให้มีความร่วมมือทั้งในระดับอนุภูมิภาค และระดับภูมิภาค เป็นปฏิบัติการสำคัญในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างความก้าวหน้า เกี่ยวกับศักดิ์ศรีและกระบวนการของแรงงานข้ามชาติ ขณะเดียวกันประเทศ ต่างๆ ควรที่จะพิจารณาการลงนามให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาด้านสิทธิ ของแรงงานข้ามชาติ

ถ. การนำแนวทางด้านสิทธิมนุษยชนที่บูรณาการ มาตรฐานที่ระบุไว้ ในพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้ให้เกิดมาตรฐานสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่อาจจะไม่มีเอกสารพิสูจน์ตน หรือถูกสันนิษฐานว่าเดินทางเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมาย กลุ่มแรงงาน ข้ามชาติที่เป็นผู้หญิงทำงานรับใช้ตามบ้าน มีความจำเป็นที่จะต้องมีการ มาตรการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดทำโครงการดังกล่าว รวมทั้งการดำเนินการด้านอื่นๆ ของ กลสม. (อาทิ การตรวจสอบกรณีร้องเรียน) จะพิจารณา นำแนวทางด้าน สิทธิมนุษยชนที่บูรณาการมาตรฐานที่ระบุไว้ในพันธกรณีระหว่างประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้กับความรู้ ทักษะ และกลไกการคุ้มครองสิทธิ ของแรงงานข้ามชาติที่มีอยู่แล้ว โดยจะมีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติและสิทธิต่างๆ ควบคู่ไปกับการจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และการแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

“เตารีดนาบทัว แล้วจะไปอยู่กับมันอีก องกีไปยุ่งเลย เรื่องของตัวเมีย”

ใครๆ ก็บอกว่าเป็นเรื่องพิวเมีย แล้วฉันจะทำยังไง
ต้องทนเพราะลูก เพราะเป็นเมียใช้ไหม

กิติพร บุญอ่ำ
เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๕

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาสังคมที่มีมายาวนาน ซึ่งคนส่วนใหญ่มักมองว่าเป็นเรื่องภายในครอบครัว เป็นเรื่องส่วนตัวอย่าเข้าไปยุ่ง เพราะเวลาเขาดิกัน เรานะหมา ด้วยความเชื่อเหล่านี้ จึงทำให้มีข่าวปรากฏในสื่อต่างๆ ที่ก่อความรุนแรงในครอบครัวเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น พัวตีเมีย เมียด่าและตีพัว น้าการรุนแรงหลากหลาย และก็มีจำนวนมากที่ถูกปกปิด มีได้ถูกนำมาเปิดเผย ซึ่งโดยปกติเมื่อเกิดกรณีทำร้ายร่างกายเกิดขึ้น การแก้ปัญหา ก็จะนำประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ ซึ่งก็ยังมีได้ข้อต่อการแก้ปัญหา เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มากกว่าการทำร้ายร่างกายทั่วไป และผู้ที่ถูกกระทำมักเป็นเด็ก และผู้หญิง ประกอบกับกฎหมายอาญามีเจตนาสมมติมุ่งที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าจะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐ จึงเป็นพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเพื่อมุ่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และมุ่งจะฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสรอกลับตัว และยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ และรวมถึงการได้รับสิทธิในการคุ้มครองจากรัฐ จากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม โดยจะเห็นได้ว่าได้มีการให้นิยามของคำว่าความรุนแรงในครอบครัว หมายถึงอย่างไร บุคคลในครอบครัว รวมถึงใครบ้าง^๑ และหากเกิดกรณีพิพาทเกิดขึ้น กระบวนการยุติธรรมควรดำเนินการอย่างไร ซึ่งกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย^๒

เป็นสิ่งที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งสำหรับการนำกฎหมายใหม่มาบังคับใช้ให้ถูกกับประเด็นปัญหาโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายดี จะไม่เป็นผลหากผู้ที่บังคับใช้กฎหมายไม่สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ความพยายาม อุตสาหะในการผลักดันกฎหมาย ที่มุ่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงย่อมไม่บังเกิดผลแต่อย่างใด

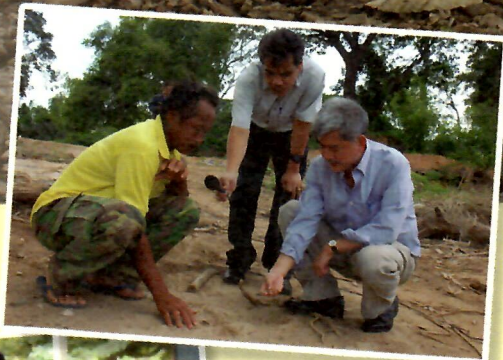

^๑ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐

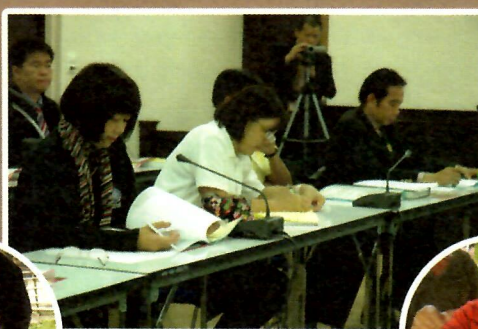
^๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐ สามารถขอทราบรายละเอียดได้ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

การจัดตั้งเครือข่ายสิทธิมนุษยชนสถาบันการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เห็นความสำคัญของการจัดตั้งเครือข่ายสิทธิมนุษยชนสถาบันการศึกษาในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เพื่อกำหนดที่เป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงาน ให้ความช่วยเหลือ และการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ของตนเอง จึงได้จัดสัมมนาการวางแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน กับสถาบันการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระหว่างวันที่ ๓๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมทอแสง-อุบล จังหวัดอุบลราชธานี

การสัมมนาดังกล่าวนอกจากจะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูล และการประสานความร่วมมือกับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว เวทีดังกล่าวยังมีนักศึกษา แกนนำภาคประชาชน มาร่วมแลกเปลี่ยนเสนอข้อคิดเห็นด้วยเพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจังในทั้งในส่วนของนักวิชาการ นักศึกษา และแกนนำภาคประชาชน

ผลสัมฤทธิ์ของการสัมมนาที่จะได้รับก็คือ การเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้กลุ่มนักวิชาการ นักศึกษา และแกนนำภาคประชาชน ได้มาแลกเปลี่ยนรับทราบข้อมูลประสบการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเองก็จะได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์การละเมิด

สิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และที่สำคัญที่สุด การสัมมนาดังกล่าวจะได้แนวทางความร่วมมือในการจัดตั้งเครือข่ายสิทธิมนุษยชนระหว่างสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแผนการรณรงค์ ส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อให้บัณฑิตนักศึกษา และภาคประชาชนได้ไปปฏิบัติจริง

นอกจากในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนก็จะมีการดำเนินการในเรื่องการจัดตั้งเครือข่ายสิทธิมนุษยชนกับสถาบันการศึกษาในทุกภูมิภาคของประเทศในลำดับต่อไป

ปัจจุบัน ในประเทศต่างๆ มีกลไกใดบ้าง ในการจัดการปัญหาด้านสิทธิเสรีภาพที่เกิดขึ้น?

วิธีสนทนา หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นศาล ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

รูปแบบของกลไกในระดับชาติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิที่มีการจัดตั้งขึ้นในประเทศต่างๆ มีหลายรูปแบบซึ่งอาจแบ่งพัฒนาการของการจัดตั้งกลไกระดับชาติเป็น ๓ ช่วงด้วยกัน คือ ยุคศตวรรษที่ ๑๙ เริ่มมีการจัดตั้งสถาบันที่เรียกว่า ออมบุดสแมน (Ombudsman) หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ในประเทศแถบสแกนดิเนเวียโดยเฉพาะประเทศสวีเดน ช่วงที่มีการรับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาใช้และสหประชาชาติ ได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เป็นองค์กรที่ดำเนินงานตามหลักการในปฏิญญาสากลฯ และช่วงนับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๐ เป็นต้นมา มีการจัดตั้งกลไกระดับชาติหรือสถาบันระดับชาติเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้นเป็นจำนวนมากกลไกระดับชาติที่กล่าวมาเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ทำหน้าที่บริหารประเทศ ไม่ได้ทำหน้าที่ในการออกกฎหมายเหมือนอย่างสภาผู้แทนราษฎร แต่เป็นองค์กรที่คอยตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการกระทำใดบ้างที่อาจจะละเมิดสิทธิของผู้อื่น แล้วก็มีข้อเสนอแนะไป ส่วนการจะทำตามหรือไม่ก็เป็นเรื่องของหน่วยงานที่ใช้อำนาจดังกล่าว

รูปแบบของกลไกระดับชาติที่มีการจัดตั้งขึ้นที่สำคัญ ดังนี้

๑. ศาลอาญาระหว่างประเทศ เป็นระบบการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ คือ การจัดตั้งกลไกในรูปของศาลอาญาระหว่างประเทศที่มีชื่อว่า “ศาลอาญาระหว่างประเทศ” (International Tribunal on War Crimes) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นมาคือ เพื่อพิจารณาพิพากษาโทษบุคคลที่ได้ก่ออาชญากรรมและถูกกล่าวหาว่าได้ก่ออาชญากรรมสงคราม ช่วงที่เกิดสงครามนั้น ได้มีการปฏิบัติการที่เหี้ยมโหด นับแต่การจู่โจมค่ายกักกันฝ่ายตรงข้าม การใช้กำลังบังคับเนรเทศและการข่มขืนสตรีอย่างเป็นระบบ

๒. สถาบันอมบุดสแมน (Ombudsman) หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นองค์กรที่ถือกำเนิดในกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ซึ่งปัจจุบันได้แพร่หลายไปในหลายประเทศ โดยอาจมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่จะมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน คือ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม

๓. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Commission) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนส่วนมากจะมีหลักประกันความเป็นอิสระโดยกฎหมาย หน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คือ การตรวจสอบนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบาย เช่น การตรวจสอบดูว่าการกระทำของฝ่ายบริหารเป็นไปตามมาตรฐาน มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายหรือไม่ มีตัวบทกฎหมายหรือมาตรการในกระบวนการยุติธรรมที่ได้มาตรฐานหรือไม่ ฯลฯ และจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้รอบด้านมากยิ่งขึ้น ด้วยเกือบทุกประเทศประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการทางศาลได้เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่สูงและต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

ทั้งศาล ออมบุดสแมน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเป็นองค์กรระดับประเทศ ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของผู้อื่น แต่ไม่ได้มีองค์กรเพียงแค่นี้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าว แต่มีหน่วยงานอีกมากมายที่ทำหน้าที่ดังกล่าวและที่กล่าวมาเป็นเรื่องของประเทศต่างๆ บทบาทไปจะพูดถึงกลไกในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในประเทศไทย

วิธีการร้องเรียน

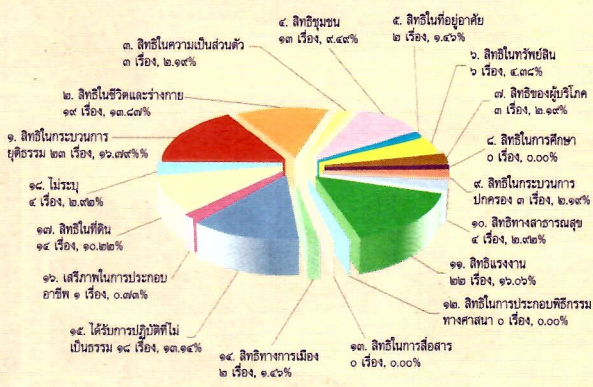
เมื่อท่านประสบปัญหาเดือดร้อน/ ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม คุณอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

วิธีร้องเรียน

- โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๗๗ หรือ ๐-๒๑๔๑-๓๘๐๐, ๐-๒๑๔๑-๓๙๐๐
- เขียนจดหมายส่งไปที่ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารบี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ หรือ โทรสาร หมายเลข ๐-๒๑๔๓-๙๕๗๕
- ติดต่อสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่ help@nhrc.or.th
- ส่งเรื่องร้องเรียนผ่านองค์กรเครือข่าย ด้านสิทธิมนุษยชน ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด
- ส่งเรื่องร้องเรียนโดยตรงถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สถิติเรื่องร้องเรียน

ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ รวม ๑๓๗ เรื่อง ดังนี้

กรุณาส่ง

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๕๑/๒๕๕๔
ปท.รองเมือง

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคาร B ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ W5 ! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคาร B ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐, ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork@nhrc.or.th หรืออ่าน [นบนองสิทธิ์](http://www.nhrc.or.th) ได้ที่ www.nhrc.or.th